

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELOFIZETESI ÁR:

Égész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

DR. TÜRRE ALADÁR
ügyvéd.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Városaink gazdasági helyzete.

A városok polgármesterei kongresszuson vitatták meg a városok hitelügyeit. Ennek a kongresszusnak nagy jelentősége volt, mert a városok képviselői kénytelenek voltak az adminisztrációs hibákat beismerni. De bizonyos, hogy ennek a beismerésnek üdvös hatása lesz a jövőre nézve. Az utóbbi években Magyarország városainak fejlődése erősen növelte a városok hiteligényeit és most már szükséges lett a városok hiteligényének végleges rendezése. Végleges rendezést akarnak a városok polgármesterei; ezt mondják legalább azokon a kérdőíveken, amelyeket a városokhoz intéztek és amelyeken azt kívánják tüzetesen megtudni, mennyi az egyes városok vagyona, adóssága, tiszta vagyona, minő kölcsönre lenne szüksége és mily célokra fordítaná a hitelt?

A külföld városai régente államot képeztek az államban, minden városnak meg volt a maga szabadság levele és ha nem volt meg, akkor vagy kivívta azt magának, vagy elesett a küzdelemben. A városnak azonban mindig egy nagy önállósága volt és ezt az önállóságot fentartani, a szabadságokat

fejlesztetni, a városi vagyont gyarapítani volt legelső és legszebb feladata minden városi polgárnak. Alapítványokat a városok javára tettek, ami jövedelem közkeresetekből fakadt, annak be kellett a város kasszájába vándorolnia. Így fejlődnek nagyra Itália, Anglia és Németország városai és később a francia városok is. Nálunk ilyen fajta fejlődés nem volt, talán különleges helyzetünk, a politikától való függőségünk miatt nem is lehetett. Külföldi város még ma is, amikor a centralizáció korszakát éljük, megtartotta polgárainak azt a tulajdonságát, hogy csakis a város javáért kell dolgozni. Mifelénk ezt nem lehet tapasztalni. Városaink, kevés kivétellel, majdnem megannyian el vannak adósodva és a várospolitikai legsúlyosabb feladatát nálunk a hitelügyetek jó vagy rossz lebonyolítása képezi.

Keressük az okokat, hogy miért nincs nekünk rendezett városi politikánk, miért kelljen azt a kis fejlődést, amit a városok felmutattak az utolsó néhány évtizedben, drága adóssággal megfizetnünk. Sokáig nem kell az okokat keresnünk. Kézenfekvő, hogy ott, ahol a város intézősége el van telve attól az ambíciótól, hogy a várost minél impo-

nálóbbá, minél szebbé és minél intelligensebbé tegye, hogy ott első sorban a pénz kérdést vetik föl, mint legégetőbb kérdést és ezt intézik el első sorban, mert hiszen pénz nélkül kulturát csinálni nem lehet. A városok vezetőinek jóhiszeműségében egy pillanatig is habozni bűn volna. De igenis kételkedünk a városok urainak tervezőkészségében. Nem elég az üdvösséghez, ha kikomponálunk nagy város terveket, szép köztereket, széles használható jó utakat, világító és vízvezetési központokat, ki kell számítanunk azt is, vajjon arányban van-e mindez a befektetés a várható jövedelemmel. Egészen bizonyos, hogy a városok urai is tekintettel voltak kalkulációik közben mindezen körülményre, de úgy látszik, hogy a jövőbe vetett hitük mindig felette optimisztikus volt. Első sorban ez az oka annak, hogy városainknak hitelügye a lehető legszánalmasabb minden európai város hitelviszonyai között.

Egészségtelen nálunk a város fejlődése azért, mert szépsészeti célokra olyan összegeket költenek, amelyek a várható jövedelemmel arányban nincsenek. A városok szépsége ugyan emelheti a városok büszkeségét és önértéket, de hiba, amikor ez az önérték a

TISZTELT HÁZIASSZONY!

A háztartásban takarékosan gazdálkodni ma mindenkinek jelszava. Ezt azonban csak úgy érheti el, ha bevásárlási forrásait megválasztani tudja, ami nem könnyű feladat és sok laikusnak nehéz gondot okoz. Pedig a kérdés megoldása egyszerűen ez: „Szükségletét bármily cikkben mindig csak legelsőrendű, nagy és megbízható cégeknél szerezze be.” Ezt az elvet Önnek tisztelt asszonyom nem szabad szem elől tévesztenie és miután cégünk bármely más elsőrendű céggel a versenyt minden tekintetben kiállja, igen kérjük, hogyha a szükséglet beálltával Önnek teát, rumot, teasüteményt, igen finom nyers és pörkölt kávékat kell bevásárolnia, úgy ezen cikkeket kizárólag cégünknel szerezze be.

Az idény beálltával állandó raktárt tartunk:

Igen finom orosz és kínai teákban, kilónként 8 koronától 24 koronáig; **legfinomabb valódi angol Jamaikai és Cuba rumokban**, literenként 2.40—9 koronáig.

Biscuit Pernot francia Biscuit és teasüteménygyár készítményei cca 20-féle minőségben raktáron. A világhírű **Peck Frean & Co.**, ugyasintén **Huntley & Palmers angol teasüteménygyár** készítményei állandóan raktáron. **Koestlin, Biscuit és teasütemény gyártmányait** cca 80-féle minőségben tartjuk raktáron.

Bármely itt felsorolt teasütemény gyártmányokból, ha Ön legalább 1 eredeti dobozt vesz, gyári árakat számítunk.

Kérje nagy árjegyzékünket, melyet ingyen és bérmentve küldünk.

100—76

RÁCZITS és CZVRKUSITS fűszer- és csemege-nagykereskedése
ZOMBOR, Szentgyörgy-tér 6.

Vasúti és postai szétküldések naponta!

Telefon szám 29.

város polgárainak a rovására megy. Inkább kevesebb ciráda, kevesebb dísz lássék a városon, de legyen olyan gazdasága a városnak, amely nem küzd pénzügyi bajokkal.

Fájdalom, nem vehetünk példát a külföld városairól, mert ezeknek gazdasági erőssége abban gyökerezik, hogy ott már a múltban megvetették alapját olyan gazdasági fejlődésnek, amely igazi gyümölcseit most, amikor a nagy városok fejlődéséhez minden kellék meg van, érleli igazán.

Hiszen nekünk nincs példára szükségünk, mi kiváltságos történelmi fejlődés alanyai vagyunk, mi a saját szakállunkra is folytathatunk városgazdasági politikát és erre csak egy mód van, a takarékoság. Ne hagyjuk magunkat hiu szólamokból félrevezetni, ne akarjunk cifra nyomorúságban élni és a városok szépségével csak addig törődjünk, amíg ez a szépség adósságba nem kerül. Mert a lukszust csak a bőségben dúsuló emberek engedhetik meg maguknak, a luxus a semmittevő emberek szórakozása és a városok, különösen nálunk, nincsenek még abban a helyzetben, hogy szórakozzanak. A városoknak még nagy feladataik vannak mindenféle kulturális irányban és majd ha ezekben megerősödtek, akkor gondoljanak szépsézet reformokra.

Október hatodika.

Zombor város közönsége méltóképen rótt le a kegyelet adóját a nemzet vértanui s köztük városunk szülöttének, Schweidel Józsefnek emléke iránt dacára annak, hogy a függetlenségi párt, mely ezuttal is külön államot akart alkotni az államban, beállott ünneprontónak s még vasárnap délután, függetlenül magát a város közönségétől, külön ünnepséget rendezett. A tegnap lefolyt ünnepek d. e. 9 órakor a róm. kath. templomban megtartott requiemmel kezdődtek, melyen az összes hatóságok képviseltették magukat. A gyászmise után a menet Schweidel József vértanu tábornok szobra elé vonult, hol a néhány ezer főre menő közönség előtt a kaszinó egyleti dalárda a Szózatot énekelte el. Ez után Magassy Antal főgimnáziumi tanár lépett az emelvényre s az alább egész terjedelmében közölt magvas, gondolatokkal teli beszédben méltatta a nap emlékét. Ezt a koszoruk elhelyezése követte. Koszorut helyeztek Zombor város közönsége nevében Hauke Imre polgármester, Bács-Bodrog vármegye közönsége nevében dr. Deák Béla vm. tiszti főügyész, a zombori felső kereskedelmi, a városi polgári, a magán polgári leány, a városi elemi és a nőipar-

iskola. Az ünnepélyt az iparos dalárda fejezte be a Hymnus elénekével. Magassy Antal beszéde a következő:

Ünneplő közönség!

A magyar nemzetnek egyik legnemesebb vonása az a kegyeletes érzés, mellyel nagy férfiai és multjának emlékei iránt mindenkor viseltetik. A kegyelet érzése hozott össze bennünket a mai napon is, halottak nagy napján, hogy emlékező unokák lángra lobbant-suk szívünkben a kegyeletes emlékezésnek messze időkre világító szövétnékét és magunkba fogadjuk azon nagy tanulságokat, melyeket nagy idők nagy emberei, hatalmas eszmények földrengető harcai kiáltanak felénk.

Az élet vásáros zaja megáll ma egy pillanatra szerte e hazában. Ünneplő ruhában körülállunk oltárt, szent zsolozsma hangján szívünk összedobban, eggyé leszünk minden. Hőskaru magyar nép kényére kedvének ma gyászban tobzódik. Erős karja nehéz gyászleplet emelget: látni akar holtat. — De halottas házban csak halk szó hallassék, ne hívjunk senkit se tetemre a holtért s ha a gyásztakaró leplet fellebbentjük, emlékezzünk rája, hogy a halálból vagyont feltámadás.

Emlékezzünk tehat!

Két emberöltővel időnknek előtte a négy folyam tája egyetlen nagy sir volt, amelybe egy nemzet, a magyar nemzet készült temetkezni. Nem maga ásta sirját. Tervszerű eljárással, szép szóval, megejtve, rideg erőszakkal akarta a rövidlátó hatalom a nemzetet nemzeties érzéseiből, a magyart magyarságából kivetkeztetni. Nem lehetett. A nép, mely oly dicső hivatást teljesített a múltban, melynek feje fölött tatár, török, német hordák annyiszor huzták meg a halálrahívót és amely mégis annyiszor támadt föl halottaiból, most sem szállhatott diestelen sirjába.

S amíg kísértetek éjszakáján álom öldösi nagy szívét, amely már nem eszmél az erősebb, jámbor apákra, a néma éjben előbb halk ének csendül, költőgető, fájó, eszmélni tanító. S a káros test, egész nemzet teste, meggyőzi önmagát. Talpra serken. Szemében olthatatlan láng gyullad ki, tetteket ígérő, pótolni a multat, multak minden mulasztásait.

Döbbenet szállja meg az élet e jelére a nemzet altatóját, azon nemzetét, melynek mind türelmetlenebb kiáltásai immár a lenni akarást hirdetik; azét a nemzetét, melynek forró lehelete a trón bitorát perzseli s amelynek súlyos igazságai előtt egy királyi akarat kénytelen meghajolni.

Virágnitő tavasz hajnalhasadása Árpád országában örömnünnepet, szabad földön szabad népet talált. Szent vendégségre gyűlt az egész nemzet: létének, igazságainak diadalát ülte.

Volt ünneplőnk. Oh, mi szaporán tünt tova! A derűség hamarosan borusra változott. Kár volt olyan korán öröme gyulladni: a lakzi vége keserű tor lett.

Hogy tombolt a hatalom zsarnoki vak dühe reánk, amért megaláztuk! Kész elvenni mindent, amit megadott. De hajh! a vért szagolt oroszántól nem könnyű elvenni a zsákmányt. Gyilkot hát elő, aki magyar! Jobb hősileg halni honért, szabadságért, semmint élni fényben szolgálóeletet.

És megindult a harc: világtörténelem legszembényibb célú, legádázabb tusája. Regés hadak utja szállott le a földre: nyert csatából új diadalra rohan a magyar.

Am vitézség, életáldozatja, tengere a vérnek, mindhiába.

Világosnál leáldozott a szabadság napja. „Aztán sötétség lett, kísértetek éje; ur lett benne minden gonosz szellemtábor, kiket elszabadít alvilágnak mélye.” A nemzet könyborult szeme nem lát egyebet, csak megkoszorozott büszkeségeit ott a bitófán. Fegyver hogyha villan, a hősök hősei omlanak rut porba. Aradi Golgotha, hej, te vagy a mi legfájóbb keresztutunk! Utánad súlyos évek sora nehezedett a magyarra. S még tartott, egyre tartott a nagy temetés, hol a földre tiport nemzet sirját „népek veszik körül s az ember millióinak szemébe gyászköny ül.” Olmütz, Josefstadt körül még soká magyar rabok sóhajtásától volt terhes az esti szél. Kik meg itthon — éltek, jártak busan, szótlanul: siralomvölgye lett szép Magyarhon földje. Még nem tudtak, remélni még nem mertek jobbaink. Nem mertük kérdeni: lesz-e lidérchozó éjszakának vége, derül-e még szebb jövő e honra.

Jobb ezen időket, ünneplő közönség, jobb a nagy halottat csak a legmélyebb gyász sűrű fátyolán nézni.

Am a halálból, ezen isteni álomból, most is lett feltámadásunk. Mert ime, a látóhatár peremén rózsás hajnal kezd derengeni. Hiába tiporták a vértől és könnytől ázott föld rögei közé szabadságunkat, az eszme élt leigázva is és kihajtott a megtermékenyített földből a legelső nap sugara. Mikor Olaszország síkságain és Königrätz esata-terein megdördülnek az ágyuk, az az igazságos nagy Isten kinyújtja hatalmas karjait a felhőkől, hogy törvényt lásson hazánk elleneségei fölött. Porig alázza azokat, kik bennünket megaláztak és véres jelekkel adta tudokra mindenknek, hogy az igazságot és az igazságért küzdő népet nem emberi kéz védelmezi.

E nagy tanulság óta aztán sok minden megváltozott. Remény csillagai sorban kigyulladtak. Nemzet és uralkodó, kik egyaránt érezték a törvénytelen állapot bénító hatását, lassanként közeledtek egymáshoz, hogy egy fenséges elhatározásban egybeforranak.

A trón megértő bizodalma nemzetünk ősi erényeiben, viszont a nemzetnek forró szeretete megkoronázott királyához, elmúlt századok történetében példátlan, csodás új világot ekként alkotott.

És midőn a nemzet áldva említi nagy patrónusai, a Széchenyiek, Kossuthok, Deákok emlékét, kik felrázták, talpra állították és a megdönthetetlen északok ércvértetével fegyverezték föl a békés haladás küzdő terére, másrészt imádattal borul le a szabadságáért küzdött neves és annyi névtelen hős szelleme előtt, kiknek talán nincsen jelök, mert fejfájuk a Tatra orma, nincsen sirjok, mert sirjuk egész Magyarország.

Ezeknek temetőkertjében, széles e hazában, megáll minden esztendőben halottak nagy napján egy pillanatra az élet vásáros zaja. S ha mi évenként megújuló áldozatunkat városunk nagy szülöttének, az aradi Golgotha egyik mártírjának, Schweidel József honvédtábornok szobrának talpzata előtt mutathatjuk be a Mindenhatóknak, eggyel több ok arra, hogy a hősök szelleme ezen ünnepélyes pillanatban mélyebben illette meg a mi lelkünket és szigorubban vonjuk le a magunk számára a küzdelmes nagy idők nagy férfiak életéből és dicső halálából a nagy tanulságokat.

Vajha mindannyian, kik még szemben állunk az étellel, úgy nézzünk annak szemé közé, hogy sok szenvedés és nyomor vár még e hazára. De küzdjünk és ne lankadjunk el. Szeressük e hazát, miként szerették a szabadságharc hősei. Legyen ragyogó példa az ő haláluk minden magyar előtt, ha megint születik idő, mikor „mindnyájunknak el kell menni.”

Legyen erős bennünk a hit, hogy legázni, erőszakkal lenyügözni lehet a magyart, de megsemmisíteni nem lehet soha. Mert e nemzet nem üvegházi növény, amely enyhe, zárt levegőben, gondos ápolás mellett csodás virágokat hajt, hanem viharral, téli faggal dacoló őserdő, amelynek évezredek tölgyeit tépheti, szaggathatja a tomboló szélvész, de el nem pusztíthatja, mert egészséges gyökerei a lángoló hazaszeretet tápláló talajából merítik életüket.

A fájdalomnak évenként megújuló emléke és a történelem bíráló olvasása ezeket a nagy tanulságokat kiáltják ma felénk.

Egész nemzetünk gyásza ölelte és öleli ma is a hősök koporsóját és áldja emlékezetét, mert életükben az egész nemzetét voltak. De e gyász megtisztul a példájuktól hevített cselekvés tüzeiben. A legendákban, miket felőlük szőtt a bűvös képzelet, megtaláljuk azt a nagy igazságot, hogy a jóknak, az igazaknak, úgy lehet, csak tövist juttat az élet, de földi elmúlásuk a megdicsőülés kezdete. Nevök a nemzet ajkán, amelynek életük szentelve volt, imádsággá válik, emlékezetük áldás forrása lesz a messze jövőben is.

Előfizetési felhívás

„BÁCSKA”

XXXVI. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 korona.
Negyedévre	3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre	8 korona.
Fél évre	4 korona.
Negyedévre	2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H I R E K .

A király nevenapja. Folyó hó 4-én ünnepelte az egész országgal Zombor város közönsége is dicsőséges uralkodó királyunknak nevenapját. A róm. kath. templomban megtartott hálaadó istentiszteleten megjelentek a helybeli összes polgári és katonai hatóságok hivatalfőnökeikkel az élükön.

Halál a lóversenytéren. A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület által rendezett lóversenyek első napján, vasárnap (folyó hó 5-én) végzetes szerencsétlenség történt. A „Mezei gazdák versenyében, mely a verseny első számát képezte, indult többek közt Vukov Gergely szabadkai gazdának lóva is, melyen *Lantos* Sándor,

Molnár Lajos kapitánynak lovásza ült. A gödi (Pestmegye) illetőségű 18 éves, fiatal, egyébként azonban kitűnő lovas, lovászgyerek nehezen tudta a versenypályához nem szokott lovat fékentartani, ami kitűnt mindjárt az első fordulónál, hol a ló kitört, a rutinozott lovasnak sikerült azonban a lovat a pályára beszorítani. A második fordulónál, a tribün átellenében a ló nekiment a korlátnak, elesett s *Lantos* Sándort oly szerencsétlenül dobta magáról mintegy 5—6 méter távolságra, hogy a lovas fejével esett a kemény földre, koponya alapsontrepedést szenvedett s 4—5 perc alatt kiszünetelt. Az azonnali orvosi segély már csak a beállott halált konstátálhatta. — Ugyancsak a lóversenyek első napján egy kisebb baleset is történt. Az 5-ik futamban, a gátversenyben a tövisgyházi ménes *Medina* nevű lován indult *Folcs* urlovas. A próbagaloppnál a ló megbotlott, elesett a lovasával együtt, ki azonban szerencsére csak zúzódást szenvedett a jobb karján.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Nagyág Lajos p. ü. fogalmazó-gyakornokot a zombori pénzügyigazgatóságnál a jelen állomáshelyén való meghagyás mellett a X. fizetési osztályba végleges minőségű p. ü. fogalmazóvá és dr. Kató József gyomai lakost ideiglenes minőségű segélydijs p. ü. fogalmazó-gyakornokká a zombori pénzügyigazgatósághoz kinevezte.

Megszűnt a kolera. Néhány héten át egész megyénk lakosságát állandó rettegésben tartotta a fellépett kolera. Az egyes lapok tévhíreivel szemben módunkban volt közönségünket még a veszély idején megnyugtani s esetelni azon vállvetett buzgalmat, melyet a hatóságok a járvány továbbterjedésének megállítására érdekében kifejtettek. Fáradságot nem ismerő munkásságukat most már teljes siker koronázza, amennyiben vármegyénk területét a kolerától teljesen mentesítették.

Tűz. Tegnap délelőtt 9 és 10 óra között tűzilárma ijesztette meg a város lakosságát. Raics Ivánnak a Stajer utcában levő házában az udvaron két kisebb szalmakazal állott. Raicsnak két gyermeke gyufával játszadozott a szalma körül, melytől a szél következtében a szalma meggyulladt s nagy lánggal égni kezdett. A gyorsan előhívott tűzoltóságnak sikerült a tüzet csírájában elfojtani s ezáltal a tűz továbbterjedésének útját állni. A kár jelentéktelen. A rendőrség megindította a nyomozást az iránt, hogy a tűz keletkezése körül kit terhel gondatlanság.

Orvosválasztás. Bácsujfalu község dr. Traub Alfréd gyakorló orvost egyhangulag községi orvosává választotta.

Tanítógyűlés. A bácsi espereskerület róm. kath. tanítói rendes őszi gyűlésüket folyó hó 8-án tartják meg Vajszkán.

Választás. Homolya László zentai lakost, Martonos község legutóbbi közgyűlése, egyhangulag községi állatorvosává választotta.

ARENA MOZI

SZERDA
CSÜTÖRTÖK

A HADNAGY SZERELME.

Színes dráma 2 felvonásban.

A három anyós. Humoros.

A vadonban. Dráma. 100—14

Móric erkélyén. Humoros.

Zsuzsi és a csodaernyő. Humoros.

A viscenyai öböl. Természeti.

Jegyek előre válthatók az előadás napján délelőtt 11—12-ig és délután 4—6 óráig.

KEZDETE FÉL 9 ÓRAKOR.

Balthazar mester Zomborban.

A magyar artista világ egyik kiváló képviselője, Balthazar mester ismét meglátogatott bennünket. Szombat este, vasárnap délután és este rendezte előadásait a „Vadászkürt” dísztermében, amelyet saját díszleteivel színházzá alakított át. Szédületes ügyességgel keresztülvitt produkciói a nagyszámu közönséget valószínűleg bámulatba ejtették és gondolkodásra készítettek, mely elismerésével nem is fukarkodott. Balthazar mester minden mutatványa zajos tapsot váltott ki.

Munkások jutalmazása. A földmívelési miniszter Vernitovits Pál, Kopunovits Antal, Pertics István és Huberl István szabadkai gazdasági munkásokat 100—100 korona jutalommal és elismerő levéllel tüntette ki. A pénzt és az oklevelet a szabadkai főispán adta át az illetőknek buzdító beszéd kíséretében.

Utonállás. Szabadkán a napokban éjjel hazafelé bandukolt Baksa Mihály 27 éves kórházi lakatos, aki néhány barátjával egyik korezmában volt. A jól világított Zimonyi-ut helyett az Ács- és Tompa-utcákon át akart rövid uton kiérni a kórházba. A sarkon megtámadta három legény, az egyik öklével arcába vágott, a másik fejbe s a harmadik hátba szurta bicskával. Ezután elmenekültek. Baksa összeesett, úgy talált rá a központi elemi iskola előtt posztoló rendőr, de akkor már mellette állt Hatvani Csabai János legény, aki azt mondta, hogy ő is úgy akadt a megszurtt legényre. A támadókat azonban felismerte Kopunovits János és Matievits Jelencsits Béla szabadkai legények személyében. A géplakatos vallomása szerint Hatvani is támadói között volt, mire a rendőrség Hatvani ellen is megindította az eljárást. Baksát a mentők súlyos sérülésével a városi közkórház sebészeti osztályára vitték.

Királysértés. A napokban egy ismeretlen ember borozgatott az óbecsei Amerikai című vendéglőben, amikor egyszerre elkezdett valamiért dühöngeni, majd előbb a magyarokat gyalázta, sőt mikor azért leintették, a magyar királyt is szidalmazta. Az ott volt taruk panaszára a garázdálkodót a rendőrség bekísérte, ahol a magát Schlézinger Hermann 70 éves adai lakosnak vallotta, azonban semminemű igazolványa nincs. A rendőrségen magához tért ember nem tagadta a neki tulajdonított királysértést, majd siránkozva azzal védekezett, hogy agylágyulásban szenved és egy hó előtt szabadult ki a szabadkai közkórházból. A rendőrség a foglalkozás nélküli embert igazolásáig fogva tartja.

Változás az utánvétellel terhelt pénzeslevelek kezelésében.

Mindeddigi a pénzesleveleket csak úgy lehetett utánvétellel megterhelni, ha azokat utánvételes csomag gyanánt szállítólevél kíséretében adták fel. A postaigazgatóság most elrendelte, hogy folyó évi október hó elsejétől a belföldi forgalomban, továbbá az Ausztriával, Bosznia-Hercegovinával és Németországgal való forgalomban a pénzes levelek ezer koronáig (illetve nyolcszáz márkáig) terjedhető utánvétellel terheltetők anélkül, hogy csomag gyanánt, szállítólevéllel ellátva adassanak fel. Az utánvételes pénzeslevelek frankokényszer alá esnek, díjazásuk ugyanaz, mint a rendes pénzesleveleké, az utánvétel összege a rendeltetési ország pénznemében (tehát Németországba szólóknál márka értékben) fejezendő ki és az utánvétel beszedéséért nem jutalék, hanem tíz fillér díj jár. Az utánvételes pénzeslevelek felszerelésére és egyéb feltételeire nézve az utánvételes ajánlott küldeményekre vonatkozó szabályok mérvadók. A többi megengedett viszonylatban, azaz a keleten lévő osztrák postahivatalokhoz, ugyancsak az osztrák Lloyd utján Görögországba, Montenegróba és Törökországba szóló pénzeslevelek utánvétellel terhelve továbbra is csak mint csomagok adhatók fel.

Felemelt zenede tandíjak. A szabadkai zenede tandíját felemelték 60 koronáról 100 koronára. Ezt a határozatot a városi közgyűlés egyhangulag hozta meg. Egyidejűleg a tanárokat is magasabb fizetési osztályba sorozták.

Halálozás. Özv. Höltszl Zsigmondné szül. Dreher Emilia folyó évi október hó 2-án életének 70-ik évében elhalálozott. Temetése folyó évi október hó 4-én ment végbe.

Az iskolák a gyermekszanatóriumért. A beteg gyermekekről való gondoskodás fontos ügyét szolgálja a gróf Zichy János kormányzata alatt álló Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület, amely az áldásosan működő Balatonalmádi Zsófia Gyermekszanatóriumot ez évben egy újabb pavilonnal is kibővítette és benne a szenvedő szegény iskolaköteles gyermekek ápolását teljesen ingyen nagy áldozatkészséggel végzi. De az első magyar gyermekszanatórium csak elenyésző kis töredékét képes az ápolásra szorulóknak befogadni, miért is állam és társadalom együttes áldozatkészségével szervezi most a Gyermekszanatórium Egyesület a Rózsadomb egy szép fekvésű nagy telkén Bókai Jánosnak, a gyermekgyógyászat hírneves tanárának programja szerint a Zsófia központi gyűjtő-gyermekkorházat. Ezen magasztos feladat érdekében fordul most a gyermekszanatórium kormányzósága segítségért a nemzet mindig hű és önzetlen munkásaihoz: a nemzet oktatóihoz. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis, aki tárcája terhére a tervet szintén messzemenőleg támogatja, most minthogy a gyermekek egészségügyének felkarolása olyan feladat, amelynek megoldására az államnak és a társadalomnak karöltve kell fáradoznia és minthogy a szegénysorsu beteg gyermekek felsegítésének ügye a tanuló ifjuság lelkiületéhez is legközelebb áll, engedélyt adott arra, hogy a tanuló ifjuság a gyermekszanatórium érdekében gyűjtést eszközölhessen. Ezuton is azzal a kérelemmel fordul a Gyermekszanatórium kormányzósága a közönséghez és főleg a tanuló ifjusághoz, hogy néhány fillérrel a központi Zsófia gyermekkorház létesítéséhez is hozzájáruljanak. A gyűjtött összeg feltüntetésére szolgáló iveket a tanintézetek tanárai és tanítóitól lehet átvenni és ugyancsak az iskolákhoz kell a begyűjtött összeget átszolgáltatni. Minden fillér, mellyel a gyermekszanatóriumot szolgálja örömet és áldást fog fakasztani, mert nincs a világon irgalmasság szebb és meghatóbb, mint amely a szegény beteg gyermekek ágyafőle hajlik. Felkérjük tehát a tanuló ifjuságot, hogy a legmelegebb érdeklődéssel támogassák a Gyermekszanatórium vezetőinek törekvését, hogy a gyermekszanatóriumi gyűjtés minél eredményesebb legyen, hogy a magyar gyermekvédelem legújabb vára a Zsófia Központi Gyermekkorház is megépülhessen.

Korán kezd. Fischer Iszák né zentai lakosnő nyolc éves fiacskája gyakran átjárógatott a szomszédba Klonka Antal papucsoshoz. A mult napokban amint Klonkának Etel nevű leánya letette mosakodás közben nyakából az aranyláncot, a kis fiu egy örizetlen pillanatban zsebre vágta, ellillant vele s eladta 20 fillérért Bindisch Róza nevű cselédjüknek, akinél a csendőrség meg is találta, de már akkor a rajta volt Mária képet a cseléd elajándékozta egyik rokonának, Kolompár Mihálynénak.

A portás husz koronája. Kiss Sándor, a szabadkai Nemzeti szálloda portása panaszt tett a rendőrségen, hogy valaki husz koronáját ellopta a szobájából. Kiss a lopással Blum Ferenc szállodai kiségitő portást gyanúsította, aki pár napig volt a Nemzeti szállodában s akkor eltűnt. A szabadkai rendőrség intézkedésére Blum Ferencet a zombori rendőrség letartóztatta s erről táviratban értesítette a szabadkai rendőrkapitányt.

Ellopott aranyok. Sztojsits Jovánka bacsóvárosi szerb leány a mult héten elment a parragi bucsura, s szokás szerint nyakába akasztotta a hozományát képező aranyokat. Ezuttal azonban vesztére, mert táneközben valaki az aranyak közül 16 drbot 800 korona értékben elemelt s eltűnt. A meg-ejtett nyomozás eddig teljesen eredménytelen.

Megmarta leány. Jeviczki Erzsi óbecsei leányt megmarta egy kutya. Orvosi rendeletre a gyanus ebet megfigyelés alá vették.

Halál virágszedés közben.

Szilvássy Ferenc csatáljai községi jegyzőnek tizenhat éves Margit nevű leánya a napokban az édesanyjával és néhány nőrokonával kirándult a szőlőjükbe, ahonnan délután öt órakor indultak haza a Ferenc-csatornába torkoló tápasatorna partján. Szilvássy Margit az egész uton feltűnően jókedvű volt és többször elmaradt társaságától, hogy virágot szedjen. Egyszerre, amikor a társaság már jó messzire haladt a lánytól, borzalmas sikoltozás hangzott a part felől. Az asszonyok visszafutottak a parthoz s a hang irányában keresni kezdték a leányt, de már nem volt látható. Csupán egy selyem sál uszott a víz színén. Kétségbeesve rohantak férfiakért, akik a leányt kihalászták, de akkor már nem volt benne élet. Virágszedés közben beleszedült a csatorna vizébe.

Vasúti állomások betűsoros névjegyzéke. A m. kir. államvasutak kiadásában megjelent a magyar szent korona országainak területén levő vasúti állomások rakhely fekvését feltűntető térképpel felszerelt VII-ik bővített kiadása. A névjegyzék a m. kir. államvasutak igazgatóságának központi nyomtatványtáránál (Andrássy ut 73—75. sz.) közvetlenül megszerezhető, vagy az állomásfőnökségek útján megrendelhető. Ára egy korona. Ez az állomási névjegyzék tájékoztatást nyújt az összes hazai önálló igazgatással bíró vasutak címéről, más vasutak kezelésében levő magán és helyi érdekű vasutakról, ezek összes állomásairól, rakodóhelyeiről és megállóhelyéről, az állomások igazgatási (üzletvezetőiségek szerinti) beosztásáról, végül az összes árukezelési helyekről arra nézve, hogy azok minő korlátozások mellett vehetők igénybe árak fel- és leadására.

Mérges növényt ettek. A Szonómár óbecsei lakos szállásán levő Bata András bércnek József nevű 7 éves fia és Berkes Jánosnak István nevű 5 éves fiacskája együtt játszadozva, az ut szélén meg a földeken összeszedgettek a beléndek néven ismert mérges növénynek mákfejhez hasonló tüszőit és azzal játszottak. Mikor észrevették, hogy a tüszőfejből apró, mákszerű mag szóródik, azt egybegyűjtötték és mák fejében megették. A nagyobbik fiu többet gyűjtött, többet is evett, az belehalt a mérgezésbe, míg a kisebbik súlyos beteg. A rendőrség gondatlanság miatt följelentette a szülőket is.

Öngyilkosság a temetőben. A napokban Eszteleczky Károly 18 éves óbecsei ifju az alsóvárosi temetőben anyja sírjánál öngyilkossági szándékkal mellbe lőtte magát. A szerencsétlen fiunak sérülése súlyos. Hogy mennyire készült élte kioltására, mutatja az is, hogy előbb chloroformmal kábította el magát. Az öngyilkosságot elkövető fiu megdöbbenéssel tettével szomorúságot okozott családjának.

Baleset. Zentán a napokban az új városháza udvarfelőli részén, a második emelet ablakai párkányának bádogozásán dolgozott Csókási Ferenc, Groszman bádogos segédje. Munkája közben egy deszkát akart odébb huzni, miközben az állvány mellé lépett s lezuhant épen a meszegődrök tetején levő deszkákra. Ezer szerencse, hogy a meszegődrök, melybe épen forró meszet hordtak, földve volt, különben beesik s csontjairól a hus leforrázódott volna. Így azonban kisebb külső és belső sérülést szenvedett, de komolyabb baja nem történt.

Öngyilkosság. Francz József palánkai kereskedő 21 éves fia, Rezső Szigetváron a mult héten föbelőtte magát. Az öngyilkosság oka teljesen ismeretlen.

Hirtelen halál. Lengyel István, a bajai Nemzeti-szálloda szolgája a napokban este vidáman beszélgetett a szállodai személyzettel a szálloda előtt, mikor hirtelen a szívéhez kapott és hangtalanul összeesett. Azonnal orvosért siettek, mire azonban a tisztí orvos megérkezett, már csak a beállott halált konstatálhatta. Lengyel István holttestét a hullaházba szállították, ahol a boncolásnál fogják megállapítani, mi volt az oka a hirtelen balesetnek.

Művészet — Irodalom.

A „Vasárnapi Ujság“ október 5-iki száma számos szép fölvetelt közül Európa most legérdekesebb népről, az albánokról, dr. Mészáros Gyula felvételei alapján s cikkével. Egy más képsorozat a magyar ethnografia egy csaknem ismeretlen elemét, a lengyel származásu árva megyei gorálokat mutatja be. Szép képek vannak még e számban gróf Lónyay Elemér és neje oroszvári kastélyáról, a tattersalli luxus-lóvásárról, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Lakatos László és Grazia Deledda regénye, Jakab Ödön és Kárpáti Aurél verse, Berkes Imre novellája, Schöpflin Aladár színházi cikke, Ivánfi Jenő cikke Szacsvey Imrétől, stb. Egyéb közlemények: gróf Teleki Géza arcképe, dr. Viszota Gyula cikke a cenzuráról, az Ungaro-Croata Visegrád nevű új hajójának képe, a székelyudvarhelyi új ref. kollegium s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre 5 korona, a „Világkrónika“-val együtt 6 korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“, a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, fél évre 2 korona 40 fillér.

„Népoktatás.“ Pedagógiai havi folyóirat. Szerkeszti: Dreisziger Ferenc, Kalooca. Előfizetési ára egész évre 4 korona. Most jelent meg ennek az elméleti és gyakorlati folyóiratnak együttes szeptember-októberi száma. Tartalma modern, magas színvonalu és a tanító előbbrevivését, valamint az iskola belső életének tökéletesítését szolgálják. Értekezései, könyvismeretesei határozottan az ügyet szolgálják. Ezért minden tanítónak figyelmébe ajánljuk.

Magyarország helyzete. Deme Károly a kolozsvári állami polgári iskola igazgatója „Magyarország helyzete és az európai népek harca“ címen könyvet irt, melyben hazánk politikai, tanügyi, gazdasági és számos egyéb társadalmi kérdésével foglalkozik, tehát azzal a helyzettel, melyben Magyarország jelenleg van és azzal, amelyet a jövőre nézve meg kell teremtenünk, hogy a fenyegető veszedelmeket még idejekorán kikerülhessük, állami egységünket megvédehessük, azoknak a nagy átalakulásoknak idejére pedig, amelyek előtt Európa áll, a magyar királyságnak megfelelő súlyt és befolyást biztosíthassunk. A könyv, melynek csinos vászonkötésben 3 kor. az ára, Kolozsvárott a szerző kiadásában jelent meg.

„Marosvásárhelyi Lexikon“. Jókora, testes kötetet kaptunk az amerikai gyorsasággal fejlődő Marosvásárhelyről. Helyi Lexikon ez, mely 15 iven, 118 cikkben a város történelmi, nevezetesebb egyleteit, közintézteit és ama kiváló férfiak életrajzát és munkásságát ismerteti, kiknek nevérol a város utcái elkereszteltettek. Az első ilyen mű, mely hazánkban s talán nagyobb területen is eddig megjelent. Közvetlen vonatkozással leginkább csak a helyiek és onnan elszármazottakra bir, de azért igazi élvezettel és érdeklődéssel olvashatja mindenki, aki e roham-léptekkel haladó derék székely várost megismerni óhajtja. A számos képekkel illusztrált mű ára 1 korona 20 fillér, térképpel 2 korona, mely összeg előzetes utalványozása ellenében a könyvet postán küldi meg Szentgyörgyi Dénes szerkesztő. Melegen ajánljuk a könyvbarátok figyelmébe ez érdekes munkát.

HIRDETÉSEK.

Eötvös József-köruton a 15. sz. és 17. sz. ház kedvező feltételek mellett elköltözés miatt szabad kézből eladó. Bővebb értesítés Eötvös József-körut 15. sz. a. 3-3 . . .

Bácsmegeye első cipőraktára **Holländer József** Kossuth Lajos-utca 2. Alapított 1873. évben. Ajánlja óriási raktárát legjobb minőségű férfi-, női- és gyermekecipőkben és papucsokban. Hazai, kobrai és külföldi gyártmányokban.

Gergurov György fűszer, esemege, bor, tea, rum, ásványviz- és festék kereskedése Zomborban, Szentháromság-tér és Basa-utca sarkán (a volt Tarczay-fele emeletes házban). Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Ha jól és olcsón akar vásárolni, keresse fel a **Klein Vilmos és Társa cég** üzletét (Kossuth Lajos-utca 1. sz.), hol mindenféle rövid-, szövött-, bőr- és acélárut nagy választékban jutányosan kaphat. 50-30

Scherer M. megnagyobbított és kibővített nagy butor-, üveg- és porcellán-raktára, Kossuth Lajos-utca. Nagy választék uri ebédlő- és hálószoba berendezésekben. Kárpított butorjavítás, képeretkezés és üvegezés elfogadjatik.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 41. sz. — Nagy raktár kész síremlékek és butor-márványlapokban. Márvány-fürészelés és csiszolás.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goeser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

12242/P. 1913. szám.

Hirdetmény.

Minthogy a baja—bezdán—zombor—apatin—szondi h. é. vasutra vonatkozó kisajátítási terv az ezen vasut kisajátítási zármunkálatainak a bemutatott jegyzőkönyvvel igazolt hitelesítése által hivatalból megállapított és így az 1881: XLI. t. c. III. fejezetében megkivánt kisajátítási terv megállapítása utólag pótolgatott:

ezért a kir. törvényszék a bemutatott hitelesítési jegyzőkönyv és megállapított kisajátítási tervrajz alapján a **kártalanítási eljárást** a vasuti vállalat kérelmére és költségére az alább felsorolt ingatlanok tekintetében az 1881: XLI. t. c. 46. § ához képest **elrendeli.**

A kártalanítási eljárás tárgyát képezik:

I. a **Monostorszeg** község határában igénybevett területek közül:

1. a Bachrach Lajos tulajdonát képező s a monostorszegi 1251. sz. betétben fölvelt 3611. hrsz. ingatlanból 83 négyszögöl, a 3608. hrsz. ingatlanból 270 négyszögöl, s a 3607. hrsz. ingatlanból 30 négyszögöl részlet;

2. a Monostorszeg község tulajdonát képező s a monostorszegi 6. sz. betétben fölvelt 3106/1. hrsz. ingatlanból 632 négyszögöl, a 3110/1. hrsz. ingatlanból 25 négyszögöl és a 3109. hrsz. ingatlanból 239 négyszögöl részlet;

3. a Monostorszeg község volt urbéresei és telkesei tulajdonát képező s a monostorszegi 1. sz. betétben fölvelt 3980. hrsz. ingatlanból 840 négyszögöl, a 3981. hrsz. ingatlanból 1 h. 56 négyszögöl, s a 3978. hrsz. ingatlanból 154 négyszögöl részlet;

4. a Periskits Márton (nős Turkály Máriaival) tulajdonát képező s a monostorszegi 1276. sz. betétben fölvelt 3774/1—3 hrsz. ingatlanból 1595 négyszögöl s a 3773. hrsz. ingatlanból 58 négyszögöl részlet;

és 5. a Schmidt Sebestyén és neje Klett Anna tulajdonát képező s a monostorszegi 1275. sz. betétben fölvelt 3764/2. hrsz. ingatlanból 393 négyszögöl, a 3760. hrsz. ingatlanból 183 négyszögöl s a 3757. hrsz. ingatlanból 566 négyszögöl részlet;

II. **Zombor** város határában pedig a **Sikara** határrészben fekvő és a kérvényben kiskoru Wamoscher Margit, Bálint és Imre tulajdonául feltüntetett, de a telekkönyvi betét tartalma szerint Wamoscher Mihály, Lajos, Mili, Áron, Károly és Andornak is közös tulajdonát képező, a zombori 2702. sz. betétben felvett 9960. hrsz. ingatlanból 1 h. 1237 négyszögöl és a 9925. hrsz. ingatlanból 1 h. 936 négyszögölnyi részlet.

A kártalanítási eljárás megkezdésére és pedig:

I. a **monostorszegi** ingatlanok tekintetében tárgyalási határnapul **1913. évi október hó 17-ikének (tizenhét) d. e. 10. óráját Monostorszegre** a község házához tűzi ki, amikorra és a hová a kérelmezőt a fentebb I. 1—5. a. megnevezett tulajdonosokat, a kir. kincstár, a Magyar Földhitelintézetet, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete, jelzálogos hitelezőket s a netán távollevő vagy ismeretlen tartózkodásu érdekelték részére ezennel ügygondnokul kinevezett Paul Kálmán zombori ügyvédet megidézi azzal, hogy az érdekelték elmaradása a kártalanítási határozat meghozatalát nem gátolja;

II. a **zombori ingatlanok** tekintetében pedig tárgyalási határnapul **1913. évi október hó 24-ikének (huszonnégy) d. e. 10. óráját a zombor—monostorszegi határra (Wamoscher-féle szállás)** tűzi ki, amikorra és a hová a kérelmezőt, továbbá a fentebb II. a. megnevezett társtulajdonosokat, úgy a Magyar Földhitelintézetet, Wamoscher Nándort és özv. Wamoscher Gézáné szül. Lázár Julia jelzálogos hitelezőket s a netán távollevő vagy ismeretlen tartózkodásu érdekelték részére ezennel ügygondnokul kinevezett dr. Zátanyi Dezső zombori ügyvédet megidézi azzal, hogy az érdekelték elmaradása a kártalanítási határozat meghozatalát nem gátolja.

A tárgyalások vezetésére dr. Margitai Valér kir. törvényszéki birót küldi ki. Zombor, 1913. évi szeptember hó 17.

A kir. törvényszék.

Vlach Ferenc,

jegyző.

3-2

Radány Péter,

kir. törvényszéki elnök h.

A nagyérdemű közönségnek

tisztelettel jelentjük, hogy 50 év óta fennálló

fűszer- és csemegeüzletünket

ujonnan felépített bérpalotánkba helyeztük át és azt a legmodernebbül és a legmagasabb igényeknek megfelelően rendeztük be. ∴ ∴

Állandóan raktáron tartunk mindennemű bel- és külföldi csemegét, mint:

friss és cukrozott gyümölcsöt,
francia halkonzerveket,
angol és francia teasüteményt,
belföldi és francia pezsgőt,
belföldi és rajnai palackborokat,

hollandi és orosz likőrt a legdusabb választékban,

Kizárólagos elárusítói vagyunk: Őfelsége pincésze palackborainak; a világhírű Kingdom-teának, mely az angol királyi ház, kizárólag használt teája; a világhírű londoni Keiller-cukorkáknak és csokoládénak; szerződéses szállítói vagyunk a „Községi Tisztviselők Országos Egyesületének.”

Lakodalmakra és uzsonnákra hideg büffét házhoz szállítunk.

Midőn cégünk félszázados fennállását azzal ünnepeljük, hogy új hajlékba költözünk, örömmel ragadjuk meg az alkalmat, hogy igen tisztelt vevőinknek az eddig irányunkban tanúsított kitüntető bizalomért köszönetünket kifejezzük, kérve, hogy tartsák meg azt részünkre a jövőben is és mi biztosítjuk, hogy üzletünket az általánosan elismert kifogástalan szolid alapon fogjuk tovább vezetni. ∴ Teljes tisztelettel

8-4

Weidinger S. és Fia.